

Onderwerp

Het Flevolands instrumentarium voor het innovatieve MKB

Kern mededeling:

Tijdens de oordeelvormende EMS commissievergadering van 22 september zijn er vragen gesteld over het financieringsinstrumentarium van Flevoland. Er is daarbij de toezegging gedaan dat er een mededeling gestuurd zou worden met uitleg van het Flevolands instrumentarium voor het innovatieve MKB.

Mededeling:

Flevoland beschikt over een uitgebalanceerd financieringsinstrumentarium dat innovatieve bedrijven, snelle groeiers en scale-ups kan helpen om hun innovaties van idee fase tot marktphase te brengen. Een idee en bedrijf ontwikkelen gaat in fasen. Bij elke fase horen veranderingen en groeipijnen. Omdat de verschillende fasen ook hele andere risico's met zich mee brengen, zijn er in de verschillende ontwikkelingsfasen verschillende ondersteunende instrumenten ontwikkeld die bij de financieringsbehoeften en risico's van die betreffende fasen passen. De instrumenten verschillen daarom in hoe groot de financiële bijdrage kan zijn. De financieringsbehoefte is over het algemeen hoger naarmate een innovatie dichterbij marktintroductie komt. Oftewel, hoe verder de ondernemer in het ontwikkelproces zit, des te hoger de investeringen worden. Het onderstaande schema laat zien hoe dat financieringslandschap er in Flevoland uit ziet.

De genoemde instrumenten zijn bij Horizon Flevoland ondergebracht. Horizon is de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) van provincie Flevoland en heeft drie teams: capital, business development en internationalisering. Het team capital is verantwoordelijk voor de uitvoering van de fondsen en regelingen die hieronder worden toegelicht.

Registratienummer

2855309

Datum

9 november 2021

Afdeling/Bureau

SENB

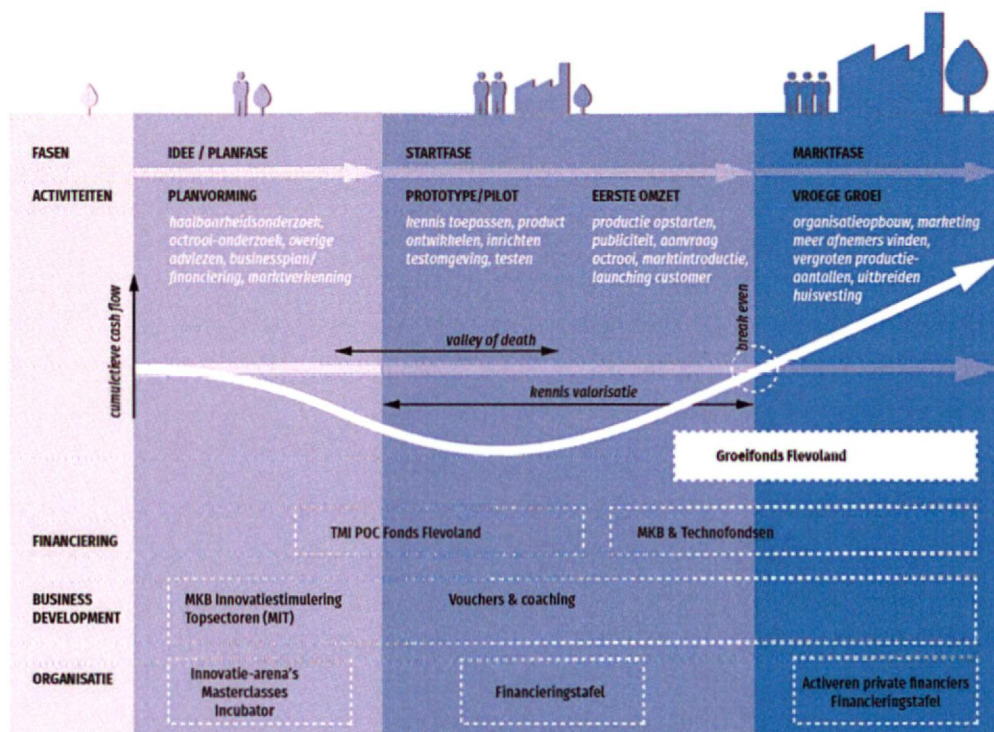
Openbaarheid

Openbaar

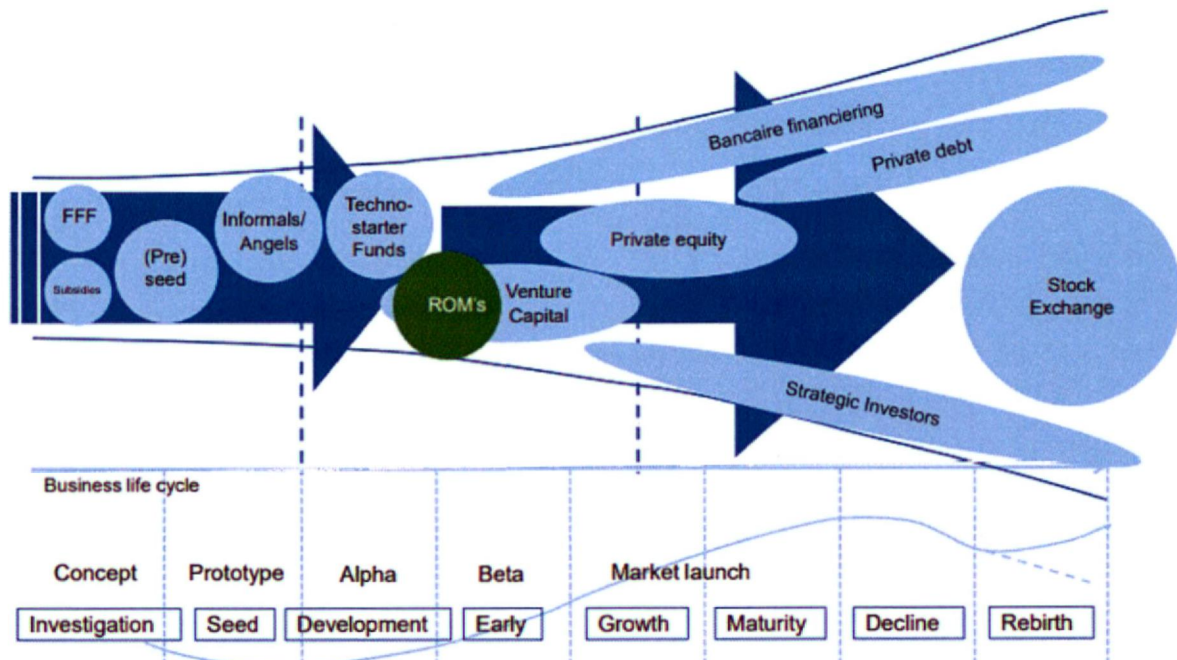
Portefeuillehouder

Appelman, J.N.J.

Ter kennisname aan PS en
burgerleden

De opzet van het financieringslandschap is zodanig dat de fondsen elkaar niet beconcurreren, maar dat ze complementair zijn aan elkaar. Daarnaast zijn de fondsen complementair aan het aanbod uit te markt, ze voorzien namelijk in een financieringsbehoefte bij ondernemers die door de reguliere financieringsmarkt niet wordt opgepakt. Hierdoor is er sprake van marktfalen. Partijen zoals banken, venture capitalists, private equity, et cetera laten namelijk dergelijke initiatieven voorbij gaan omdat deze nieuwe bedrijven nog geen historie hebben (geen bewijs van kunnen bestaan) en/of nog niet door de zogenaamde 'valley of death' zijn (zie toelichting in het kader). De fondsen van de ROM's zijn instrumenten die bedrijven door de 'valley of death' helpen en bedrijven in staat stellen om hun innovaties verder te ontwikkelen tot de fase waarin andere financiers weer willen instappen. Onderstaand plaatje illustreert hoe de financieringsinstrumenten van de ROM's in Nederland een cruciale positionering hebben in het totale financieringslandschap dat ter beschikking staat aan MKB ondernemers.

Bron: Debreed, bewerking BCI

Hieronder volgt een korte toelichting van de verschillende fasen waar de ondernemer doorheen gaat en welk instrumenten inde provincie Flevoland per fase beschikbaar zijn.

Idee/planfase

In de beginfase van een innovatie gaat het er om dat een idee verder gebracht wordt. Dit houdt in dat er marktonderzoeken en haalbaarheidsonderzoeken gedaan worden, adviezen worden ingewonnen, business plan wordt opgezet, octrooien aanvraag onderzoeken, etc. Hier wordt vooral onderzocht of het idee een bestaansrecht heeft en het nut heeft om het verder te gaan ontwikkelen. Vanwege de hoge mate van onzekerheid en technische risico's, is in deze fase vooral behoefte aan subsidie-instrumenten.

Instrumentarium van provincie Flevoland voor deze fase:

- **MKB Innovatiestimulering Topsectoren Flevoland (MIT)**
Deze regeling, in samenwerking met EZK, stimuleert Flevolandse ondernemers om haalbaarheidsonderzoeken uit te voeren. Dit is een subsidie en de bijdrage kan variëren van € 2.500 tot € 20.000 voor het doen van een haalbaarheidsonderzoek.

Prototype/pilot

Deze fase kenmerkt zich vooral door het testen van ideeën en innovaties. De opgedane kennis van de voorgaande fase toepassen, het inrichten van een testomgeving zodat het testen van het product/idee kan beginnen. Na het testen aanpassingen maken en opnieuw testen, net zo lang tot er een goed ontwikkeld product ligt. In deze fase worden innovaties naar een proof-of-concept staat gebracht, waarbij de onzekerheden en technische risico's minder naarmate de innovatie verder tot volwassenheid komt. Daarom zijn er voor deze fase zowel subsidies als fondsen beschikbaar.

Instrumentarium van provincie Flevoland voor deze fase:

- **MKB Innovatiestimulering Topsectoren Flevoland (MIT)**
Deze regeling, in samenwerking met EZK, stimuleert Flevolandse ondernemers om experimentele ontwikkeling uit te voeren. Dit is een subsidie en de bijdrage oplopen tot € 350.000 voor een R&D samenwerkingsprojecten (hier moeten minimaal 2 bedrijven samenwerken).
- **TMI Proof-of-Conceptfonds Flevoland (POC-Fonds)**
Met het TMI POC-Fonds heeft de provincie Flevoland een investeringsfonds in de fase van de planvorming naar het ontwikkelen van het product door middel van het maken van prototypes. Het fonds verstrekt converteerbare achtergestelde leningen van € 50.000 tot € 400.000 aan Flevolandse MKB. Omdat de uitbetalingen via leningen gaan komen de investeringen terug. Het Fonds is daarom revolverend opgezet. De provincie Flevoland, Kansen voor West en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat dragen alle drie bij aan dit Fonds.

Eerste omzet en vroege groei

Na alle testen kan de productie opgezet worden en kan van het doorontwikkelde idee een octrooi aangevraagd worden. De publiciteit wordt verder opgezocht en er kan een marketingcampagne opgezet worden. In deze fase komt het product op de markt en komt er een eerste klant het product afnemen. Deze fase geeft de eerste omzet. Dit is de fase waar men niet alleen geld uitgeeft, maar er ook voor het eerst geld binnenkomt. De onkosten zijn echter nog wel hoger dan de inkomsten.

De vroege groei begint zodra men het 'break even point' heeft bereikt en vanaf dat moment doorgroeit. Het break even point is het punt dat er net zoveel inkomsten als uitgaven zijn. Dit is het kantelpunt van een ondernemer want hierna komt de eerste winst. Echter, in de vroege groei zijn er ook nog veel uitgaven. Door de groeiende vraag is het mogelijk nodig om bijvoorbeeld grotere huisvesting te zoeken, werknemers aan te nemen en op te leiden, marketing uit te breiden om meer afzet te kunnen realiseren. Deze organisatorische aanpassingen kosten ook geld waardoor een bedrijf nog niet zonder (externe) financiering kan. Wel is het bedrijf op dit punt door de 'valley of death' heen. Het zal (vervolg)investeerders aangeven dat deze ondernemer de opstartfase heeft overleefd en dus een betere kans heeft om volwassen te worden.

Valley of death

De 'valley of death' is tijdsperiode vanaf het moment dat bedrijfsactiviteiten en ontwikkelingen starten zonder inkomsten te genereren, totdat de inkomsten beginnen binnen te komen. Startende bedrijven moeten in het begin opereren zonder dat er inkomsten uit bedrijfsactiviteiten worden gegenereerd en zijn daarom in deze fase geheel afhankelijk van het geïnvesteerde kapitaal. Het is een uitdaging voor bedrijven om tijdens deze periode aanvullende financiering aan te trekken omdat het bedrijfsmodel nog niet is bewezen.

De 'valley of death' een uitdagende periode voor startende bedrijven waarin zij een verhoogd risico lopen op mislukking. Zodra de startup de 'valley of death' heeft overleefd betekent dit dat er voldoende inkomsten worden gegenereerd om zelfvoorzienend te worden. Tijdens de 'valley of death' worstelen ondernemers met liquiditeitsproblemen. Het overleven van deze periode markeert dus een belangrijke mijlpaal in het leven voor een ondernemer.

Instrumentarium van provincie Flevoland voor deze fase:

- **Technofonds Flevoland**
Voor innoverende techno starters is er binnen de provincie Flevoland het Technofonds Flevoland. Het fonds is actief in de fase van eerste omzet naar groei. De tickets hebben een omvang

van maximaal € 250.000. De totale ticketgrootte kan door middel van een vervolginvestering verhoogd worden tot maximaal € 500.000. Het Technofonds Flevoland investeert door middel van participaties en/of door middel van het verstrekken van leningen.

- *MKB-fonds Flevoland*

Het investeringsfonds MKB-fonds Flevoland heeft een bredere mkb-doelstelling dan het Technofonds Flevoland. Het MKB-Fonds Flevoland is actief bij bedrijven die innoveren en investeert in de groei van het bedrijf. De ticketgrootte is vergelijkbaar met die van het Technofonds Flevoland en is primair gelimiteerd op maximaal € 250.000 en op basis van een vervolginvestering mag er maximaal € 500.000 per onderneming worden gefinancierd. Er wordt veelal in de financieringsvraag van de ondernemer voorzien middels een combinatie van participaties en leningen.

- *Groeifonds Flevoland*

Het Groeifonds richt zich op het versterken van de regionale economische structuur, werkgelegenheid en aanjagen van innovatie en kennis binnen het MKB. En dan met name het financieren van groei in het MKB (de latere ontwikkeling van een onderneming). Het fonds kan tickets verstrekken van € 500.000 tot € 1,5 miljoen.

Met de uitbreiding van het extra luikje aan het Groeifonds kan een grotere/bredere groep MKB ondernemers in Flevoland kan worden bediend (uitbreiding naar COL doelgroep). Dit betekent concreet dat het fonds uitgebreid wordt met tickets van €50.000 tot € 400.000 en een ontwikkel fase waar momenteel in Flevoland weinig middelen voor beschikbaar zijn (MKB fonds droogt op).

Alle drie de fondsen van de eerste omzet en vroege groei fasen keren leningen uit waardoor de investeringen terug komen. De fondsen zijn daarom revolverend opgezet.

Fase overstijgend instrument

- *Voucherregeling*

Een instrument dat voor alle fasen van de ontwikkeling ingezet kan worden zijn de vouchers. De vouchers zijn gericht op het starten van nieuwe bedrijfsactiviteiten, het verbeteren van de bedrijfsvoering, voor persoonlijke ontwikkeling, het uitvoeren van een bedrijfsscholingscan, voor internationalisering, of voor het inhuren van gerenommeerde kennis, kunde en/of faciliteiten inhuren met betrekking tot slimmer en schoner varen. De maximale subsidie die ondernemers hier voor kunnen krijgen is €15.000.